

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Шконда В. В. Правова культура як детермінанта правової держави	7	Вакуліч Т. М. Ціннісний потенціал сім'ї як фактор національної безпеки	56
Шилов Ю. О. Генезис права й держави у світлі історії православної державності слов'ян.....	10	Вакуліч Т. М., Карачевська О. Л. Віктимність жінки як прояв залежної поведінки	63
Підналий В. Л. Актуальні проблеми філософії права ..	13	Выровой В. И. Духовність в контексті соціального управління	66
Пригунов П. Я. Основні напрями та механізми реформування правоохоронних органів України	16	Головченко В. В. Критерії розмежування правових актів за ознаками їх нормативності.....	70
Юлдашев А. Х. Концепція реформування местної влади.....	19	Головченко В. В., Головченко О. В. Медична етика як потенційне джерело права.....	75
Заросило В. О. Щодо зміни системи охорони громадського порядку та громадської безпеки в Україні	27	Гольцов А. Г. Сучасний світовий порядок: міжнародно-правові проблеми забезпечення.....	80
Недюха М. П. Корупція як соціально-правова категорія.....	34	Колпаков В. М. Самоменеджмент як фактор формування управлінської еліти.....	84
Калашнікова Л. Є., Лисак Х. Є., Рильцев Є. В. Психосоціальні основи людини свідомої.....	39	Комаров В. А. Соціальна справедливість і пенсійне забезпечення в Україні	89
Александров Ю. В. Щодо інституту індивідуальної амністії.....	43	Костенко І. В. Особливості використання персональних даних в процесі інформаційно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів	94
Алієва-Барановська В. М. Проблеми нормативно-правового регулювання ЗЕД суб'єктів господарювання в умовах трансформаційних перетворень	45	Костенко І. В., Лужецький Р. Л. Проблеми насильства в сім'ї і заходи протидії такому насильству дільничним інспектором міліції	96
Бандурка А. С. Кібербулінг – новітня загроза інформаційній безпеці особи	49	Костюк Т. О. Формування державного апарату України в умовах становлення правової держави	99
Бірдул Л. В. Нормативно-правова база управління персоналом	52		

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 99–101

Становлення України як соціальної, демократичної і правової держави наразі потребує формування якісно нової системи органів державного управління, оскільки та система функціонування і взаємодії органів державної влади, яка склалася за часів незалежності, залишилась майже без змін успадкованою від СРСР, виявилась неспроможною ефективно функціонувати і, як результат, повністю себе дискредитувала.

У зв'язку з цим виникає необхідність як структурних перетворень, так і нових підходів до нормативного оформлення і розмежування компетенції між усіма органами державної влади та місцевого самоврядування. Через те що сам апарат державного управління визначає зміст і загальну спрямованість внутрішньої та зовнішньої політики держави, актуальним є як загальнотеоретичне окреслення поняття, ознак “апарату державного управління”, так і визначення напрямів удосконалення його функціонування в сучасних умовах й активно пропагована та на сьогодні конче необхідна люстрація влади.

Механізм держави є комплексом організацій, який характеризується внутрішньою єдністю. Визнання того факту, що державний механізм являє

собою сукупність усіх державних організацій, підвищує його значущість для суспільства.

У широкому розумінні державний апарат включає власне не тільки органи державної влади, а й збройні сили, правоохоронні та інші органи примусу.

Механізм держави включає в себе всю систему державних організацій — організованих державою колективів людей, які забезпечують керівництво і безпосереднє здійснення функцій держави.

Апарат державного управління — відносно самостійна система органів виконавчої влади (органів державного управління), що мають державно-владні повноваження з метою реалізації завдань і функцій держави шляхом повсякденної й оперативної виконавчо-розпорядчої діяльності в економічній, соціальній та іншій сферах.

Слід розрізняти апарат державного управління як систему органів та апарат органів державного управління, до якого входять певні структурні підрозділи, які за своїм характером мають консультативне та інше (допоміжне чи обслуговуюче) значення щодо виконання відповідними органами покладених на них

державно-владних повноважень. Наприклад, апарат Кабінету Міністрів України, апарат місцевих державних адміністрацій тощо. Крім того, слід розрізняти апарат державного управління та органи виконавчої влади. Апарат державного управління — відносно самостійна система органів виконавчої влади (органів державного управління), які беруть участь у реалізації основних завдань і функцій держави. Органи виконавчої влади реалізують функції держави, виконуючи положення Конституції та законів України, актів Президента України, а також нормативні акти органів державного управління вищого рівня.

Виходячи з визначення апарату державного управління, слід виділити ознаки державного управління:

1. Ієрархія побудови та діяльності управлінських ланок, їхня субординація та взаємодія.

2. Велика кількість різних видів виконавчих органів із погляду компетенції та структурно-функціональної специфіки:

- галузеві;
- міжгалузеві;
- функціональні.

3. Управлінський характер діяльності, що означає підзвітність і виконання законів та інших рішень законодавчих і представницьких органів, а також вирішення питань, які входять до його компетенції.

4. Організуючий характер апарату державного управління.

5. Динамізм, оперативність і конкретність діяльності.

6. Професіоналізм.

Аналіз наукових робіт, присвячених окремим аспектам функціону-

вання вітчизняного апарату державного управління, дає підстави дійти висновку про необхідність підвищення ефективності його діяльності. Для вдосконалення функціонування вітчизняного апарату державного управління слід вжити такі заходи, як:

а) скорочення управлінських підрозділів;

б) оптимізація структури і системи;

в) корекція компетенцій і повноважень;

г) пошук нових форм і методів управління;

г) зменшення матеріальних витрат за рахунок наукової організації праці;

д) підбір і перепрофілювання кадрів.

Власне, кадрове питання є найактуальнішим і найгострішим. Адже хоча обличчя влади змінилося, обличчя при владі залишились ті самі. І саме їм не довіряють українські громадяни. Саме тому 26 березня 2014 р. у Верховній Раді було зареєстровано “Проект закону про проведення люстрації в Україні” № 4570, внесений депутатами від партії “Свобода” — О. Тягнибоком, О. Осуховським, А. Вітівом, Ю. Сиротюком, Л. Мартинюком.

У цьому законопроекті, зокрема, висувались вимоги до потенційних членів уряду, який мав би стати урядом народної довіри. Отже, член уряду:

- не повинен входити до списку найбагатших людей України;
- не повинен займати керівну посаду у виконавчій владі з початку 2010 р.;

- не повинен бути працівником Адміністрації Президента України з початку 2010 р.;
- повинен мати досвід роботи в державних структурах не менше семи років, за винятком МВД, СБУ, Міноборони;
- повинен мати досвід роботи на керівних посадах не менше п'яти років;
- не повинен бути причетним до порушення прав людини і корупційної діяльності.

Практика проведення люстрації застосовується вже давно. Типовим зразком люстрації були радянські “чистки” 1920–1930-х років та обмеження прав колишніх дворян, чиновників імператорської влади, жандармів. Люстрація мала місце в Німеччині і Японії по завершенні Другої світової війни. У Східній Європі у 1989 р. було обмежено доступ до державних посад особам, пов'язаним у минулому з репресивним апаратом комуністичних режимів (у тому числі і для співробітників й агентів таємної поліції та членів комуністичних партій).

Таким чином, бачимо, що найактуальнішою проблемою і запорукою дієвих перетворень з метою переформування державного апарату є приведення до влади спеціалістів з великим досвідом роботи у тій чи іншій галузі, людей, не причетних до корупційних дій жодної з попередніх влад. Такі люди, безперечно, є, але потрапити у владні інститути їм майже неможливо, адже боротьба з корупцією, на жаль, так і залишилась майданівськими гаслами як у 2004-му, так і в 2014 р. З практичної точки зору, цю проблему можна було б вирішити, оголосивши щось на кшталт загальнонаціонального конкурсу резюме. Слід також законодавчо закріпити принципи залучення кадрів до державного апарату та його функціонування. А так оголошена люстрація наразі зводиться до простого тасування старої колоди політичних гравців та їх ротації при владі, що не сприяє ні ефективному проведенню реформ усередині країни, ні утвердженню її позитивного іміджу на міжнародній арені.